

Uitvoering motie *Hic locus est*

buurtnamen Ulpia en Fabrica

Op de agenda voor de Besluitronde (raadsvergadering) van woensdag 27 september 2023 staat bij agendapunt 10.4 Brieven van het college van B&W ter kennisname (tenzij anders vermeld):

10.4.20 D20 d.d. 27 juni 2023 inzake Uitvoering motie Hic locus est ^

Bijlagen

- Brief aan de raad toelichting uitvoering motie Hic locus est 84 KB
- Motie Stadspartij Nijmegen - Hic locus est 897 KB
- Straatnamen, onderschriften en Latijnse vertalingen in Ulpia en Fabrica 26 KB
- Straatnaambord Patriastraat 33 KB
- Brief d.d. 28 juni 2023 van R. Essers inzake Toelichting uitvoering motie Hic locus est 159 KB

Brief A2 d.d. 28 juni 2023 van R. Essers inzake Toelichting uitvoering motie Hic locus est (agendapunt 10.1) eindigt met de vraag: "Ben ik hiervoor bij de raad aan het goede adres?" Deze brief is ter afdoening door het college van B&W (tenzij anders vermeld).

vraag

Uit niets blijkt dat de brief van B&W d.d. 27 juni 2023 en mijn reactie d.d. 28 juni 2023 door de gespreksrondes van de politieke avond wordt behandeld. Heeft de raad geen kennis genomen van de inhoud en/of is de uitvoering van de raadsbesluiten d.d. 10 mei 2016 en 14 juni 2021 niet meer van belang?

Op 14 juni 2021 heeft de raad bij agendapunt 8. Raadsvoorstel Straatnaamgeving Ulpia en Fabrica (39/2021) de motie en het raadsvoorstel besproken. In het voorstel is in beslispunt 1 sprake van de buurten Ulpia en Fabrica met de straatnamen: Fortunastraat, Patriastraat, Prikkllokstraat, Salusstraat, Silostraat, Slachthuisstraat, Tempelstraat, Thermenplein, Tiende Legioenstraat en Ulpiaplein (= 10 namen).

Bij de constatering van de motie *Hic locus est* staat dat in de buurten Ulpia en Fabrica, waarvan de exacte geometrie nog niet is vastgesteld, diverse straatnamen zullen gaan verwijzen naar de Romeinse historie, te weten: Fortunastraat, Salusstraat, Tempelstraat, Thermenplein, Tiende Legioenstraat en Ulpiaplein (= 6 namen).

In de motie wordt het college verzocht om in de buurten Ulpia en Fabrica alle straatnaamborden te voorzien van een onderschrift waarin de straatnaam zo letterlijk mogelijk wordt vertaald in het Latijn en de meerkosten voor aanschaf van de straatnaamborden en het laten verzorgen van een deskundige vertaling te dekken uit het programma Openbare Ruimte.

In het raadsvoorstel worden de buurten Ulpia en Fabrica zonder de verschillende thema's met tien straatnamen genoemd (beslispunt 1). In de motie staan zes namen en worden de Patriastraat, Prikklokstraat, Silostraat en Slachthuisstraat niet vermeld. Ook de Laan van Oost-Indië, Lijnbaanstraat, Nina Simonestraat en Waalbandijk, waarvan de geometrie door de raad wordt vastgesteld (beslispunt 4), worden niet genoemd.

buurten

In het raadsbesluit d.d. 10 mei 2016 heeft de raad drie namen vastgesteld die op 23 mei 2023 zijn gepubliceerd in het [Gemeentebld 2016. 65135](#). Daarin staat onder meer:

- 3. Voor de straatnaamgeving in de buurt **Ulpia** het thema **Romeins verleden** vast te stellen.
- 4. Voor de straatnaamgeving in de buurt **Fabrica** het thema **Industrieel verleden** vast te stellen.

Het Romeins verleden heeft alleen betrekking op Ulpia. In artikel 1 van de Wet basisregistratie adressen en gebouwen staat onder meer:

- j. openbare ruimte: door het bevoegde gemeentelijke orgaan als zodanig aangewezen en van een naam voorziene buitenruimte die binnen één woonplaats is gelegen;

Er staat niets over de 'als zodanig aangewezen en van een naam voorziene buitenruimte'. Ook is niet vastgelegd waar de buurten liggen. In de Catalogus BAG 2018 (p. 6) staat:

De geometrie van openbare ruimten is niet opgenomen in de BAG. De gemeente dient het bij het benoemen van nieuwe openbare ruimten alsmede bij het wijzigen van bestaande openbare ruimten een voldoende gedetailleerde omschrijving of grafische weergave op te nemen die de ligging van de buitenruimte op enigerlei wijze aanwijst. De ligging van openbare ruimten is dus wel opgenomen in het brondocument, maar niet in de BAG-registratie.

Zonder een voldoende gedetailleerde omschrijving of grafische weergave zijn de openbare ruimten ID [0268300000001831](#), ID [0268300000001832](#) en ID [0268300000001833](#) toch ingeschreven in de BAG (Begin geldigheid 11-05-2016; Tijdstip registratie LV 17-05-2016 13:00:15, 13:00:16 en 13:00:17). De openbare ruimte is niet duidelijk.

namen

In het raadsvoorstel van 14 juni 2021 zijn de buurten Ulpia met het Romeins verleden en Fabrica met het Industrieel verleden zonder onderscheid bij elkaar gezet. In de motie staan alleen de namen die betrekking hebben op het Romeins verleden. Het Industrieel verleden wordt niet genoemd.

Ook de straatnamen die geen verband houden met het Romeins verleden en niet in de motie worden genoemd, zijn door dr. Vincent Hunink, universitair docent aan de Radboud Universiteit Nijmegen, voorzien van een onderschrift. Als latinist heeft hij simpelweg gedaan wat de gemeente hem vroeg. De keuze voor verlatijnsing van bepaalde straten is zeker raar maar niet aan hem om een deel van de opdracht te weigeren.

Welke namen worden voorzien van een toevoeging? De buurt Fabrica maakt geen deel uit van het Romeinse verleden (raadsbesluit d.d. 10 mei 2016). De motie heeft daarin geen verandering gebracht. De Patriastraat blijkt ook niet te liggen bij de Prikklokstraat, Silostraat en Slachthuisstraat of -weg, maar loopt van de Nina Simonestraat in noordelijke richting naar de Waalbandijk.

Wat heeft de naam 'Via Patriana' te maken met de 'Voormalige kinderwagen- en kruitwagenfabriek'? Het straatnaambord dat inmiddels is aangebracht, voldoet niet aan de NEN 1772. Binnen het kader staat alleen de naam 'Patriastraat', Daarbuiten kan de 'Voormalige kinderwagen- en kruitwagenfabriek' kunnen staan, eventueel met een voeging (wit op blauw).

De naam 'Via Patriana' staat op de plaats van de nummering (zwart op wit). Het is niet duidelijk wat dit te maken heeft met het Romeins verleden en/of het Industrieel verleden.

conclusie

1. De namen Waalhavenkwartier (ID 026830000001831), Ulpia (ID 026830000001832) en Fabrica (ID 026830000001833) zijn ingeschreven in de BAG, zonder gedetailleerde omschrijving of grafische weergave (Begin geldigheid 11-05-2016). De brondocumenten hadden niet in de basisregistratie mogen worden ingeschreven; zie artikel 1, onder j, Wet basisregistratie adressen en gebouwen.
2. Het Besluit straatnaamgeving Ulpia en Fabrica (39/2021) is op 22-juli 2021 gepubliceerd in het [Gemeentebld 2021, 242310](#). Hierin staan de buurten Ulpia en Fabrica die niet in de BAG ingeschreven hadden moeten worden. Bij de straatnamen Fortunastraat, Patriastraat, Prikkllokstraat, Salusstraat, Silostraat, Slachthuisstraat, Tempelstraat, Thermenplein, Tiende Legioenstraat en Ulpiaplein wordt geen onderscheid gemaakt tussen het Romeins verleden en het Industrieel verleden.
3. In de motie *Hic locus est* wordt verwezen naar de Romeinse historie, waarbij alleen de straatnamen Fortunastraat, Salusstraat, Tempelstraat, Thermenplein, Tiende Legioenstraat en Ulpiaplein worden genoemd. Er wordt voorbijgegaan aan het Industrieel verleden met de straatnamen Patriastraat, Prikkllokstraat, Silostraat en Slachthuisstraat.
4. Op de gewaarmerkte [tekening 565131](#) is niet te zien waar de gebieden Ulpia en Fabrica liggen. Het is ook niet duidelijk in welke buurt de namen Laan van Oost-Indië, Lijnbaanstraat, Nina Simonestraat en Waalbandijk zich bevinden. In de BAG staat bij Ulpia (zoomlevel 14) ook andere informatie dan bij Fabrica (zoomlevel 3) en Waalhavenkwartier (zoomlevel 3), terwijl de geometrie niet door raad is vastgesteld.
5. Waar de buurt Fabrica ligt en de naam Patriastraat hiervan deel uitmaakt, is niet duidelijk. De naam 'Via Patriana' heeft geen verband met de Romeinse historie. Op het voorbeeld met het [Straatnaambord Patriastraat](#) staat een afbeelding dat niet voldoet met de NEN 1772+C1. Deze norm is van toepassing op straatnaamborden en huisnummerborden langs wegen en straten binnen en buiten de bebouwde kom.

Nijmegen, 19 augustus 2023

Rob Essers